

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 87. — Urad: via Imbriani 9-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.
NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm. višine v 1 stolpcu 4 L.
Pri 5 kratni objavi 20% popusta, pri 10 kratni objavi 30%, pri 20 kratni objavi (pol leta) 40%, pri 50 kratni objavi (celo leto) 50% popusta.
MALI OGLASI: 80 stotink vsaka beseda v navadnem tekstu; mastno 40 stotink beseda; z ELI (sliki) 50 st. beseda. Pri stalnem objavljanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 24. februarja: prestopni dan. — Sobota, 25.: Matija, apostol (Bogdan). — Nedelja, 26.: 1. postna; Valburga. — Ponedeljek, 27.: Matilda; Viktor. — Torek, 28.: Gabrijel, sp. — Sreda, 29.: kvatre; Roman; Antonija; Rajmund. — Četrtek, 1. marca: Albin (Belko, Zorko); Hadrijan. — Petek, 2.: kvatre; Simplcij. — Sobota, 3.: kvatre; Kunigunda; Andrej, muč.

MALE NOVICE.

Nove šole.

Po Istri nameravajo graditi več novih šolskih poslopij iz državnih sredstev. Med drugimi so v načrtu šole v sledečih vaseh: Bošt v občini Marezige, Rižana v občini Dekani, Pregarje v občini Podgrad in Slivje v občini Materija.

Istrska dežela.

Upravna komisija istrske dežele, kateri je načeloval izkušeni domačin senator Chersich, je v celoti odstopila. Upravo je prevzel začasni komisar, postavljen od prefektore.

Združene občine.

Občini Soča in Trenta v Gorah sta zedinjeni v eno samo občino v sedežem v Soči.

Nov mogočen parnik.

V ladjedelnici Sv. Marka v Trstu so te dni dokončali zadnja dela pri parniku «Conte Grande». Dolg je 196 m, več ko «Salurnia», težak pa 25.000 ton. Gonijo ga parne turbine, ima 2 dimnika in bo vozil 20 vozlov na uro. Potnikov bo lahko peljal 1800, uslužbencev bo rabil 530. «Conte Grande» je last Savojskega Lojda iz Genove. Dodelan bi moral biti po pogodbi 31. januarja, pa se je delo za par tednov zakasnilo. Za vsak dan zakasnitve mora ladjedelnica plačati 32.000 L globe Sav. Lojdu. Zakasnitve je bil kriv tudi hudi mraz okrog Božiča. Vsa dela stanejo baje okrog 40 milijonov lir.

Napad v Selcah.

V ponedeljek zvečer ob 7. so miličniki v Selcah sedli k večerji. So samo štirje (poprej jih je bilo 12) in eden je tačas moral stražiti kasarno. Poveljnik je bil Bruno Fermeglia. Ko so sedeli pri večerji, plane noter možak, dvigne v vsaki roki eno pištolo in začne streljati. Dvanajst strelcev je oddal. En strel je razbil svetilko in tema je bila za miličnike rešitev. Napadalec ni mogel več meriti. Streljal je na slepo, ranil jih, ubil psa. Kuhar je odzad planil proti njemu, oni je ušel. Zunaj je imel tovariša, kateremu je nekaj zaklical in tisti je tudi enkrat ustrelil. Napadalec so bežali baje v smeri proti Slavini. Ranjeni so bili trije miličniki. Tisti, ki je med večerjo stražil kasarno, je tekel naznanit napad v Šentpeter. Začele so se preiskave. Patrole miličnikov, financarjev, orožnikov so šle sledit. Aretiranih je bilo kakih 30 oseb, največ iz Slavine. Ranjeni miličnik Columbano je v enem od teh spoznal baje napadalca. Ranjenec so prepeljali v Trst. Tako posnamemo poročilo iz tržaških listov.

Mutec osojski.

Poljski kralj Boleslav je bil v osojskem samostanu na Koroškem za pokoro prostovoljno mutast do smrti. Pa to je bilo v davnih časih. Še strožje ravnala je proti sebi nedavno neka 25 letna Japonka, bivajoča v Ameriki: v prostovoljno kazen za ne vem kakšen pregrešek si je odrezala za en palec jezika, da ne bo nikoli več mogla govoriti.

Nov način volitev v Italiji.

Fašistovska stranka je izdelala nov načrt, kako se bodo volili ljudski zastopniki za parlament. Ministrski svet je ta načrt odobril in tako je gotovo, da pride v veljavo, ko ga še kralj podpiše.

Volilo se bo 400 zastopnikov.

Kandidati se bodo predlagali na sledeči način: 1. Sindikalne organizacije predložijo 800 kandidatov. 2. «Moralna bitja» ali zveze, ki igrajo vožno vlogo v življenju države, ter bodo s posebnim dekretom dobile to pravico, predložijo skupno 100 kandidatov.

Tako sestavljene kandidatne liste bodo predložene velikemu fašistovskemu svetu, ki bo izmed predlaganih kandidatov svobodno sestavil novo kandidatno listo, katera bo potem objavljena v listu «Gazzetta Ufficiale» in na posebnih letakih razširjena po vsej državi. Tri nedelje po objavljenju volilne liste se bodo vršile volitve. Volilci bodo glasovali potom glasovnic, na katerih bo označen liktorski sveženj in sledeče besedilo: «Odobrujete li vi poslansko listo, katero je sestavil veliki fašistovski svet?» Pod to vprašanje bo napisal volilec svoj: «da» ali «ne».

Ker predstavlja vsa država eno samo volilno okrožje, se bodo vse glasovnice odposlale v Rim na prizivno sodišče, ki

bo izvršilo definitivno štetje. Če bo od velikega fašistovskega sveta predlagana kandidatna lista imela večino oddanih glasov, tedaj bo prizivno sodišče proglasilo listo odnosno kandidate za izvoljene.

V nasprotnem slučaju bodo razpisane nove volitve, pri katerih bodo dopuščene tudi druge volilne liste, katere bodo lahko predložile vse organizacije in udruženja, ki štejejo med svojimi člani najmanj 5000 volilcev. Tudi te volilne liste se bodo morale poslati v Rim na potrjenje. Vsebovati bodo smele največ 300 kandidatov. Nato se bodo vršile volitve, pri katerih bo zmagala lista, ki dobi največje število glasov. Ena četrtina, to je 100 poslanskih mandatov, pa bo sorazmerno razdeljena med liste, ki so ostale v manjšini.

Volilno pravico imajo vsi državljani, ki so dovršili 21. leto, in tisti oženjeni mladoletni moški, ki so dovršili 18. leto in imajo otroke, toda le: 1. če plačujejo sindikalne prispevke; 2. če plačujejo letno najmanj 100 lir neposrednih davkov; 3. če prejema stalno plačo od državne, pokrajinske, občinske uprave ali uprav drugih javnih bitij; 4. če so posvetni duhovniki katoliške cerkve ali pa drugih, s strani države priznanih ver.

Obsojen morilec.

Morilec italijanskega vicekonzula Cozzija v Odesi, neki Dobrovolski, je bil od tamošnje ruske sodnije sojen in obsojen na smrt. V ječo je bil obsojen neki Gudovič, ki je konzulu uropane predmete prodajal.

Parnik razbit na dvoje.

Na Holandskih obalah je bila oni teden strašna nevihta. Neki angleški parnik «Shonga», ki je vozil na Hamburg, je vrglo proti kraju; zadel je na sipino ter se razlomil na dvoje. Prednji in zadnji kos ležita zdaj okrog 2 km daleč vsaksebi.

Za moč v zraku.

Letni proračun ministrstva za bojno zrakoplovbo znaša 500 milijonov lir, enako svoto kakor v preteklem letu. Italija ima zelo veliko moč v zraku. Sploh vse države posvečajo zračni obožbi posebno pozornost. Tudi Jugoslavija gradi sedaj že drugo tovarno za bojne zrakoplove.

Na mrtvaškem odru je oživel.

V vasi Bratičih v Hercegovini se je pripetil nenavaden slučaj, Kmeta Jakova N. je nenadoma sredi ceste vrgla božjast. Padel je na zemljo in je bil na prvi pogled videti kot mrtvec, zadet od srčne kapi. Našel ga je neki kmet, ki je hitro pozval sosede na pomoč. Ti so ga skušali spraviti k zavesti, toda nesrečnež je postajal čimdalje bolj bled, nazadnje pa so se mu na ustih pokazale krvave pene. Zaman je bilo polivanje z vodo in vsi drugi napor. Nezavestnemu kmetu ni bilo pomoči. Jakov se je kmalu umiril, da se je navzočim kmetom zdelo, da je že izdihnil. Prepeljali so ga domov. Ves čas ni pokazal nobenega znaka življenja. Končno so ga položili na mrtvaški oder, krog njega pa so se zbrali njegovi svojci ter žena, ki je obupno jokala. Ob vzglavju mu je gorela sveča in prijatelji so se pričeli pogovarjati, kako ga bodo pokopali. Ali čez nekaj ur je dozdevni mrtvec oživel. Začudeno je gledal, kaj se godi krog njega. Svojci so ga pričeli vsi veseli objemati.

Obsojen pesnik.

Pesnik Gabriele D'Annunzio je bil že poravno od katoliške cerkvene oblasti ocenjen kot brezveren ter nenraven v svojih spisih. Že l. 1911. je rimska kurija njegove spise dela na «indeks» t. j. v seznam knjig, katere je vernikom prepovedano brati. Kjer so se prirejale njegove drame, so posamezni škofje in organizirani katoličani nastopili proti temu ter odvrčali vernike od predstav. Letos pa je sam sv. oče v nagovoru na rimske postne pridigarje poudaril pogubnost brezverskega in nesramnega branja ter namignil naravnost posebej na Danunzija, ki da je prejel od Boga res čudovite zmožnosti, a je v svojih raznovrstnih spisih skoro povsod pustil grde sledove brezboštva in nemoralnosti; učil je celo, da «nadčloveku» ni treba nobene morale ali npravnosti, ki da je samo za nizko ljudstvo. — Na brezversko javnost v Italiji je papeževa krepka in pravična sodba učinkovala kakor mrzla voda za vrat. «Piccolo» se otesa, češ da papež «pretirava». Na Reki bo pa D'Annunzio — cerkev zidal.

Japonsko poslaništvo pri Vatikanu.

Časopisi poročajo, da bo Japonska v najkrajšem času osnovala pri Vatikanu svoje stalno poslaništvo.

Televizija.

Dandanes je vse vedno bolj tele-čje. Imamo telegraf, telefon, zdaj pa dobimo še televizijo. Kaj je to? Beseda «tele» v grškem pomeni daleč, telegraf daljnopis, telefon daljnoglas, televizija pa je daljnovid. V Trstu n. pr. se postaviš pred nekakšen aparat, ki tvojo sliko vjame, v Klevelandu bo drug aparat, v katerega bo gledal tvoj stric. Ujeto sliko bodo električni valovi prenesli iz oddajnega aparata do sprejemnega in stric bo videl, kako se mu odkrivaš; če bosta zvezana še s telefonom, ga boš lahko poprašal po zdravju in zaprosil za majhen predjem na bodočo milijonsko dedščino. Nato bo najbrž kratko odzdravil in prekinil električni tok.... Prvi poskusi televizije so se letos posrečili med Londonom in Njujorkom.

MIHEC: Tako smo pusta pokopali, da nič ne bomo zalovali.

JAKEC: Za nekatere je vse leto post, za druge dvanajst mesecev norost.

ZANIMIVOSTI.

Star parlament.

Leta 1930. bo slavila Islandija tisočletnico obstoja svojega parlamenta. Bil je sklican prvokrat leta 930 in ni nikdar odstopil od zahteve, da je tamošnja skupščina politično predstavništvo islandskih družin. Prvikrat pred tisoč leti je bil islandski parlament sklican zato, da se delavci in kmetje izjavijo, hočejo li sprejeti katolizem na mesto poganskega čiščenja boga Wotana. Parlament se je z veliko večino izjavil za krščansko vero.

Žabja povodenj.

V malem ribiškem mestu Borsihansenu na Švedskem se je dogodil izreden slučaj: žabe so nenadoma poplavalile glavni trg, vse ceste in prilezle tudi v hiše. Ljudje menijo, da je velika nevihta iztirala žabe iz vode.

Judje.

Na vsem svetu jih je okrog 18 milijonov, od teh jih prebiva v Evropi gotovo 12 milijonov. Na Poljskem je Židov 3 milijone 400 tisoč v Rusiji 2 milijona 600 tisoč, v Romuniji 800 tisoč, na Madžarskem 500 tisoč, na Angleškem 400.000, na Češkem 350.000, v Avstriji 300 tisoč v baltiških državah 300.000, na Francoskem 180.000, v Belgiji in Italiji po 60.000, v Jugoslaviji 80.000, v Bolgariji 50.000, v Švici 20.000, v Grčiji 10.000 — V Ameriki je 4 milijone 800 tisoč judov, v Afriki 570 tisoč, v Aziji pa okrog 600 tisoč. Kakor se vidi, število Židov na zemlji ni veliko, vendar vladajo zlasti s svojim denarjem in časopisjem ves svet.

Globoka jama.

Pri Črnem vrhu nad Idrijo so tržaški jamarji lezli v neko jamo in prišli do globočine 520 metrov. To bi bila najgloblja taka jama na svetu, kar je dozda znanih. V globočini so našli tudi majhno jezerce. Poleti nameravajo nadaljevati s preiskovanjem.

Koliko je ljudi na Reki.

Po statističnih podatkih občinskega urada je štela Reka 31. decembra 1927. 48.428 duš. Leta 1914. je živelo na Reki 54.685 oseb, leta 1924. pa 44.561.

Peklenska šola.

Sedemnajstleten deček je bil v Ivreji obsojen na tri mesece zapora, ker je držno in spretno vlomil v neko vilo ter ukradel 6000 lir. Ko ga je sodnik prašal, kako da je znal vse tako spretno narediti, je fant odgovoril: Videl sem tako delo v kinematografu.

Prihodnjic bomo začeli ustavljati pošiljanje lista tistim, ki še niso plačali naročnine.

Kako je s politiko.

Kriza v Jugoslaviji.

Že v predzadnji številki smo obravnavali razmere v notranji politiki Jugoslavije ter navedli glavni vzrok neprestanih vladnih sprememb. Naznanili smo tudi, da je dne 8. februarja ministrski predsednik Vukičević podal ostavko ali demisijo kabineta. Skozi 14 dni se je kriza kuhala in mešala toda v tej številki ne moremo še poročati o kakem zaključku. Pobavili se bomo zato le nekoliko s potekom krize.

Novi klubi.

Poslanci Seljako-republikanske stranke z Radičem na čelu so stopili v zvezo s poslanci Samostojne demokratske stranke z načelnikom Pribičevićem. Ta zveza se imenuje kmečko-demokratska. Po številu imajo nekako tako moč kakor Davidovičevi demokrati. Zato hočejo govoriti odločilno besedo v parlamentarnih rešitvah.

Davidovič je bil že prej v zvezi z bosenski muslimani, katere vodita Spaho in Hrasnica. Ta zveza je bila Demokratska zajednica. Omenili smo že zadnjič, da se je hotela vsa ta Zajednica združiti s Kmečko demokracijo v en parlamentaren blok, da potegne nase državno krmilo. Ta maneuver pa se Davidoviču ni posrečil. Blok ni dobil potrebne enovitosti največ vsled odpora v vrstah Davidovičevih demokratov samih. Ostala sta torej dva bloka opozicijonalcev: prvi Radič-Pribičević, drugi Davidovič-Spaho.

Razume se, da radikalci niso stali prekrizanih rok. Da bi v vsakem slučaju bil njihov klub najštevilnejši, so sprejeli v klub Koroščeve Slovence, ki so jeli zahajati na seje radikalcev in nastopali tekom krize kot enota. Posrečilo se jim je pa tudi odvrniti Spaha od Davidoviča, razbiti Dem. zajednico, ter muslimane potegniti na svojo stran. Ker je od demokratov tudi Marinkovič na vladni strani in z njim čez dvajset tovarišev enako misli, je dejansko vladna stran v tej krizi za spoznanje močnejša kakor opozicija.

Namen krize.

Ko je Vukičević krizo odprl, imeli so vodilni državni činitelji predvsem ta namen, da se pridobe za vladno odgovornost Hrvatje. Tem gre kot enemu sestavnih narodov države mesto tudi pri vladanju. Res je slabo to, da vodi Hrvatje točasno raztresen in vihrav politik Stefan Radič, toda zaradi naroda se mora pač tudi z njim potrpiti.

Na Pribičevića pa se ni mislilo. Njegova stranka ima zastaran liberalni evangelij, ki v moderni državi ne more in tudi ne sme veljati. To stranka čuti, zato pa prav po liberalno kaj rada menja agitacijski program. Nje glavni cilj pa je lastna strankarska moč; zato si zelo želi biti na vladi, a prav iz istih razlogov ji drugi malo zaupajo. Zato kaže, da ho-

čejo krizo rešiti na vsak način brez samostojnih demokratov. Ti pa so se trdno zvezali z Radičem v prej omenjeno Kmečko demokracijo in zadržujejo tudi njega od vstopa v vlado. S tem delajo državnemu vodstvu seveda precejšnje težave, ker brez Radiča ni mogoče pridobiti hrvaških zastopnikov.

Razvoj krize.

Ker je radikalni klub najmočnejši, je dobil Vukičević prvi zopet-nalogo, naj sestavi novo vlado. Nova vlada naj bi bila «koncentracijska», to se pravi sestavljena iz vseh strank parlamenta. Nasprotja med vladnim in opozicijskim taborom bi se morala torej kako poravnati, da bi vsi sedli za eno mizo.

Močna koncentracija bi bila za državo zelo potrebna zlasti zaradi razmer zunanje politike. Vse stranke naj bi soodločevale v velikih državnih vprašanjih, pa vse tudi odgovornost za storjene sklepe med seboj delile, da ne bi mogla ena ali druga v slučaju neuspehov ali nesreč metati z očitki okoli sebe in ščuvati ljudstvo.

Vukičeviću se ni posrečilo združiti vseh strank na svoje ime. Odložil je poverjeno nalogo ali, kakor se običajno reče, «mandat». Nato je kralj to nalogo dal Radiču. Zgodilo se je prvokrat v mladi zgodovini Jugoslavije, da je bila voditelju Hrvatov poverjena sestava vlade. Seveda se Radiču to ni posrečilo, ker so radikalci ostali na stališču, da mora biti vodstvo koncentracije v njihovem klubu kot najmočnejšem. Nato je kralj poklical k sebi predsednika skupščine na posvet, Ninka Periča, ki je radikalec. Temu je tudi dal nalogo, pa tudi ta ga je vrnil, ker ni mogel zediniti strank. Nato je bil povabljen Davidovič na delo. On je koj odklonil, vedoč da ni upanja na uspeh.

Tako se je misel na «koncentracijo» onemogočila. Prešlo se je spet k misli na vlado večine ali «koalicije» (zveze več strank v namen, da se sestavi vlada, ki bo imela večino poslancev na svoji strani). S tem ožje začrtanim pogramom je bila zopet Vukičeviću dana naloga sestaviti kabinet. Ta je zopet vabil Radiča, ki pa je zahteval finančno ministrstvo zase in še druge važne sedeže. Toliko niso hoteli Radiču dati. Nato so se dogovarjali samo še radikalci in demokratje. Demokratje so zahtevali zase notranje ministrstvo. Tega jim radikalci niso pustili, kajti notranji minister je posebno vpliven in močan. Zedinili so se potem, naj bi bil za notranjega ministra slovenski voditelj dr. Anton Korošec. Tako je bila vladna lista že sestavljena, ko je naenkrat Marinkovič, ki bolan leži, pisal, da gre za ministra le s pogojem, da ostanejo v kabinetu od demokratov njegovi dosedanji ministrski tovariši; če bi jih zamenjali, bi to pomenilo nezaupanje do njih, on pa tega ne dovoli, ker če se njemu zaupa, so tudi tovariši vredni istega ravnanja.

Spet je šla koalicijska vlada po vodi. Nato je kralj poveril sestavo vlade demokratu Marinkoviču. Ta je spet prašal Radiča in ga povabil, pa spet sta Radič in Pribičević zahtevali pretežke pogoje. Marinkovič je mandat vrnil in zdaj je vprašanje, ali bo sploh mogoče sestaviti vlado na parlamentaren način. Nekateri

so mnenja, da bo treba poklicati osebo izven skupščine, morda celo generala. Najbrže pa bo kralj to misel za sedaj zavrnil, ker se hoče držati ustavnih predpisov in običajev. Če sedanja vlada ne bo mogla delati, se utegnejo razpisati nove volitve in se bo videlo potem, kam pade večina.

Kaj nam z dežele pišejo

Iz JELŠANSKE OKOLICE.

Da se nam ne godi ravno dobro, so krive razne okolnosti, pomanjkanje dela itd., toda krivi smo marsičesa tudi sami. Že pred vojno so se nekatere naše frajlice sramovale motike in bremen, ki jih morajo nositi njihove sključene mamice. Tega so največ krive te mamice same. Njena hčerka naj bi delala na polju! Kaj še!! V mesto naj gre. To je moderno geslo. Kmetije pa ostajajo neobdelane. Seveda mlado neuko dekle se rado poda v mesto. Ko se prvič vrne na obiske, je ostrižena ala Bubikopf, napudrana, v svili, slab zgljed kmečkim dekletom. Ko se povrne drugič, začno se kazati znaki bolnega mestnega življenja. Bolna je, doma sedi, ni več za kmečko ne za drugo delo.

Če si pa ogledate naš ples, tu imate priliko, da si ogledate zrelo našega nezdravja. Sobe majhne, polne prahu, nabite do zadnjega kotička.

Kako ne bodo slovele naše Uršike, ko jih pa pridno obiskujejo razni veletrgovci in trgovci, naredniki, mehaniki in kovači iz Bistrice ter jih prepeljavajo v luksuz-avtomobilih do po polnoči okrog. Mamice, ki doma še kaj jesti nimajo, pa svoje hčerkice pridno oblačijo, tudi če morajo prodati zadnjo kravico.

Imamo dosti pridnih fantov, toda nekateri frkolini — kakor bi živeli od visokih rent — drugega ne delajo ko dirke na kolesih. Dva sta jim seveda na čelu. Taki mladeniči, nerabni za kmečko delo, brez druge izobrazbe, so nam le v sramoto. Kakor ona dekleta, so se tudi taki fantje odtujili naši zemlji, našim sreem, bolje bi bilo, da jih ne bi imeli, vsaj v breme in sramoto nam bi ne bili.

Rupa. V ti vasi so se ljudje do zdaj še precej dobro držali. Kjerkoli je bilo kaj dela, tja so se podajali vsi fantje. Žalostno je zdaj, ko ga ni dobiti nikjer. Gledé plesov je Rupa še najbolj pametna. Na «šrango» pa nekaj časa sem par deklet preveč zahajala...

Novokračine. Še pred Božičem se je radi nekega pretepa vršil bojni pohod rupljanskih fantov v Novokračine. Od tedaj imajo Novokračine vedno pripravljeno obrambo in vse sile konsignirane, če je kak ples ali kaj podobnega.

Lipa. Po tem pustu bo najbrže splošen glavobol. «Kajti pije otac s majkom po 2 po 3 dana i obadva zaboli glava...» A kdo bi deval obkladke! Najbolje bo da gredo v šapljanje, kjer pirovanje in pušni promet ne preneha nikoli pred soboto. Ob mesečnem semnju imamo tam precej dobrih zdravnikov, posebno dvoje dobrih zdravnic...

Opazovalec.

TRNOVO-BISTRICA.

Mlekarna. Prejeli smo z več podpisi sledeči poziv: Kmetje! Razne neprilike, ki jih doživljamo od svojega «preljubeznivega» predstojnika Winklerja, so nas prisilile, da vam moramo javno razjasniti, da pod njegovim tiranstvom ne moremo več delati v vaš dobrobit. Delali smo z zadovoljstvom v zavesti, da doprinasmo s svojim poklicnim opravilom k skupni blaginji. A to veselje nam je

samopašnik temeljito pokvaril. Srce nam poka, ko moramo dan na dan gledati njegovo početje. Podrobnosti ne bomo naštevali; saj ste mnogi od vas občutili ob raznih prilikah njegovo hinavsko zafrkavanje, češ kaj boš ti uboga kmečka para. Že tako daleč je zrastel v svoji objestnosti, da se smatra neodvisnega; kajti rekel je celo: kdo ima to oblast, da me lahko odstavi z mojega mesta? Brez komplimentov povedano, od vas postavljeni odbor dela z vneto za to važno ustanovo in se trudi, da bi imeli čim boljše uspehe. Ali na žalost se naš g. Winkler ne zanima mnogo za njihove ukaze.

Kmetje in odbor! Ker odvisi od vas prospeh in nadaljni napredek vaše ustanove, računamo na to, da postavite čimprej na to važno mesto moža, ki bo drugače delal in ki ne bo tlačil podrejenih uslužbencev s svojo surovostjo in nadutostjo. Kdor pa želi natančnejši pojasnil in podatkov, smo mu podpisani radevolje na razpolago.

Uslužbeni.

DEKANI.

Dne 2. februarja smo spremili k večnemu počitku 23 letnega Srečka Mahniča. Bil je zelo nadarjen in zaradi svoje prijaznosti tudi vsem priljubljen. V slabe družbe ni rad hodil, kakor mnogi mladeniči teh let; tudi v tem je bil drugim za zgled. Usoda mu ni bila prijazna. Študiral je, naredil več gimnazij, a predno je mogel dovršiti šole, je začel bolehati živčno, potem se ga je lotila še sušica, kateri je revež podlegel. Pred hišo žalosti mu je zapel pevski zbor ganljivo «Vigred». V cerkvi je imel g. župnik lep nagovor, v katerem je našteval pokojnikove vrline. Marsikatero oko se je orosilo; tudi nam fantom so župnikove besede ganile srce. Po končanem obredu na pokopališču je zbor ubrano zapel «Jamica tiha». Veliko občinstva je bilo navzočega ne le iz domače, ampak tudi iz sosednjih vasi, kar priča o spoštovanju, ki ga je užival pokojnik med nami. Dokaj umestno je bilo, da so se po pogrebu ljudje mirno razšli. Pri nas je bila namreč navada, naročiti v gostilni pojedino, pri kateri so se zbrali sorodniki, pogrebeci in — če so kaj sodelovali — tudi pevci in godci. Pri pojedini se je pilo, pelo in godlo, kar ni bilo nič kaj skladno z dnevom žalosti. Zato nam je všeč, da je to pot odpadla ta razvada. Tebi, dragi Srečko, bodi lahka domača gruda! Staršem in sorodnikom naše iskreno sožalje.

SKOPO na Krasu.

Pri nas imamo skalnato zemljo in revne pridelke. Žita pridelamo poprečno na osebo 50 kg, vina, morda 25 l. Živino redimo sicer, toda v sedanjem času je tako pod ceno, da je dobiček le neznamen.

Zdaj so združene tri občine: Skopo (okroglo 100 hiš), Dutovlje (150 hiš) in Kopriva (70 hiš). Za ta obseg zdi se nam preveliko breme, da so poleg podeštata še 3 uradniki. Ali se ne bi moglo bolj pomalo? Na Skopo pride okrog 100 tisoč

PODLISTEK.

Gostačeva hči.

(Spisal T.)

Korenu je Šimen jako dobro došel. Dobil je vsaj enega po svoji volji, s katerim je mogel zopet katero ziniti. Zato se je nekoliko bal, da bi si tudi s tem prišla navskriž, in zadovoljno je dejal: «No, pustiva take neumnosti, pa pojdi raji, da ga nekoliko potegneva; saj vidim, da ti je treba zopet dušo privezati».

«Tako je prav, Joža, tako!» prilizne se sladko možiček, ki ga je itak že komaj nosil. «Tako lepo zemljo imaš, Koren, tako lepa pohišstva! V celj fari ti ga ni para. Le škoda, da nisi župan!» In šla sta v klet k pipi.

Jurij, góri pod streho, se je takoj na prvi ropot primaknil k oknu ter vse slišal. Zyedel je tudi nekaj o Manici; a

vsu to mu je bilo toli skrivnostno, da si ni mogel raztolmačiti. Vendar pa je bil trdno prepričan, da Manica na žabarja niti mislila ni, ko je viknila tiste besede.

«Rekla je, da se moti», premišljuje Jurij. «A kdo se moti? Šimen gotovo ne! Prepametno je dekde, da bi se z njim zgovarjalo, še manj, da bi ga dražilo. Da se jaz motim? A kako bi se motil, saj sam ne vem, kaj mislim? Ali se ona moti — nad menoj?»

Mladenič si otare čelo, kakor bi si hotel siloma prepoditi vse mučne dvome, izbrisati vse žalne spomine. Utrujen leže v seno in zaspi.

Koren in žabar pa sta se poleg sode izvrstno zabavala. Šimen je kadil z jezikom svojemu dobrotniku, da ga je popolnoma omamil, Joža pa mu je neutrudno škropil ter zalival njemu in sebi. Natakala sta kozarček za kozarčkom, pila, ter seveda tudi izpila. Prav po bratovsko sta delala; ves svet ni imel tedaj srečnejših in odkritosre-

nejših prijateljev. Zato pa je mati Korenka bridko naletela, ko je hotela razdružiti ljubeznivo dvojico. «Muh! pijani!» pozdravila ja je, pomolivši glavo skozi vrata v klet. «Ali še ne bo konca? Kar kozarce vama zbijem!»

«Ka-aj? Ti mi boš branila?» zareži Koren. «Kdo je gospodar?» In srdito udari z nogo ob tla, da žena plaho odmakne glavo in odide. Joža pa grmi še nekaj časa, da je celó njegovemu prijatelju tesno pri srcu. Dobra volja je zapustila oba; Šimen si je morda domislil, da utegne tudi on slišati doma tak pozdrav, ako ne kaj hujšega, in takoj se mu je mrdilo domov.

Široka je bila veža v Korenovi hiši, a vinskima bratcema je bila danes še pretesna. Drgnila sta se sedaj ob tej, sedaj ob oni steni, kakor bi jih hotela razmakniti.

Pomračilo se je že, ko je prestopil Šimen prag domače bajte. Ni še zaprl vrát za seboj, in že se je vsula nanj cela

kopa neprijaznih pozdravov iz Jerinih ust, ki je tam góri v zapečku sedela in kislo repo natepavala. «No, klada gnjila!» zakriči žena, ko mož, opotekaje se, lopne na klop, da jo skoro potre. «Še klop mi poderi! Seveda, saj za drugega nisi na svetu, nego da škodo delaš».

«Jera!» vzdihne Šimen leno, «danes imaš pa gotovo silno kislo repo, da si tako kisla. Pa bi si pristavila krompirja v oblicah»

«Ti, mrcina, ti!» zajecjla jezno ženska. «Zdaj se pa še norčuj z menoj. Celi dan se potim, zvečer pa naj imam še zabavljanje za plačilo!» In v tem hipu prifrči izza peči žlica Šimnu v naročje.

«Tako je prav, Jera», nasmeje se dobrovoljno, «le še skledico mi daj, pa bo vse dobro!»

To je bilo pa Jeri popolnoma odveč: kar s peči bi planila, ako bi ne bilo góri tako prijetno. Dočim ljubezniva soproga ropota in zdeluje pohlevnega moža, nasloni se ta s komolcem ob mizo in

lir občinskih davščin. V sedanji gospodarski krizi je to velika svota. Varčevati je treba povsod.

MRŠE v Brkinih.

Nekatere poštne pošiljke prihajajo prezgodaj v našo vas. Neki vaščan je dobil «Goriško Stražo» z dne 4. 1. že na 17. 1., torej je naredila pot iz Gorice na Mrše v 13 dneh. Drugič je dobil nekdo Mali list, ki izide v petek in pride k nam ponavadi v soboto — šele naslednji četrtek; list je hodil iz Trsta na Mrše 6 dni; daljave je okrog 25 km torej 3 km na dan. Videlo se mu je tudi na telesu, da je utrujen. Vendar se je živ rešil na Mrše, kar se ne posreči vsakemu tovarišu. Pa ne samo časniki, tudi pisma hodijo skozi devetindevadeset nevarnosti in težav. Prosimo višja oblastva, naj ukrenejo, da bo pošta v Materiji bolj poslovala brez «cenzure» nepoklicanih radovednežev.

Vaščan.

SMRJE pri Bistrici.

V nedeljo 12. t. m. je bil ples pri Gratorju v Zgornjem Bitnju. Iz naše vasi je šla petorica deklet kakor da grede k popoldanski božji službi na Prem, a so se cerkve ognile in šle do plesišča. Ko pridejo do tam, vidijo, da se plačuje vstopnina. Tri so šle plesat, par drugih je moralo iti žalostno nazaj, ker ni bilo lir. Mar bi bile šle k službi božji! Slabo se izkazuje današnja vzgoja mladine. Kako žalostno je in sramotno, da se kaka dekleta pozno ponoči vračajo od Bog ve kod kakor pobalini. Žalostno je, da razni očeti in matere ne znajo več prav podučiti in krepko ukazati.

Mlad vaščan.

ZAGORJE na Pivki.

Na 29. januarja se je začel v naši župniji sv. misijon, ki je trajal do 5. februarja. Že mesec dni poprej smo se pripravljali na to veliko misijonsko pobožnost; saj je ni bilo celih 26 let. Zahvala gre domačemu g. župniku, ki so si nadeli z misijonom veliko skrb in trud. Zahvala tudi domačemu pevskemu zboru, ki je pod vodstvom g. organista iz Šempetra tako vneto prepeval celih osem dni. Župna cerkev je nanovo prebarvana in je bila za misijon ovenčana s cvetjem in zelenjem. Skozi osem dni je bila kot romarska božja pot. Ljudstvo je opustilo vsakdanje delo in prihajalo že v zgodnjih jutranjih urah v cerkev, prejemale sv. zakramente in poslušalo božjo besedo. Misijonski govori so nam segali globoko v srce in nam bodo ostali v trajnem spominu. Tudi č. duhovščina iz sosednih far je sodelovala pri misijonski pobožnosti. Ob sklepu sv. misijona je bila cerkev nabito polna. Ta dan je prišlo tudi ljudstvo iz drugih župnij. Bila je procesija z Najsvetejšim v prisotnosti 9 duhovnikov. Nato še zahvalna pesem in misijonska pobožnost je bila končana. Dal Bog, da bi v dobrem stanovitni ostali!

HARIJE.

Navadno se pišejo posmrtnice v večjem obsegu odličnim, slavnim možem, jaz pa napišem te vrstice našemu cerkovniku, ki ga je Bog iz ljubezni te dni k sebi vzel. Bil je junak. Vsako jutro je njegov zvon zgodaj klical ljudi k vstajanju, vsak večer vabil k počitku; seveda ga niso vsi ubogali pravočasno, zlasti fantje ne. Njegova pot je bila težavna, to poudarjam, ker je cerkev od njegove hiše najbolj oddaljena. Pozimi je bila pot še posebno težka. Toda Lojz je premagal vse. Bil je junak še iz drugega razloga: imel je veliko rano na nogi — invalid prve vrste — s to rano je šel v grob, kjer se mu bo za vekomaj zacelila. Bil je junak še tretjič: bil je skrben oče svojim nedolžnim otrokom. Rad bi jim bil dal kaj več, a kar je prinesla invalidna podpora,

vzeli so davki in dolgovi. Bil sem priča, ko je prišel opomin: plačaj, ali pa bo rubežen. Rekel je v težki boleznini: Plačaj, žena, saj mene bo Bog rešil. In rešil Te je! Bil sem par ur pred Tvojo smrtjo pri Tebi, videl, kako ugaša plamen življenja, dal Ti sveto odvezo in Te vprašal: Lojz, kako ti je? Odgovor: Meni nič ni. Tedaj so pljuča odrekla, nagnil si glavo in — zaspal. Blagor Ti!

Nedolžni otroci niso razumeli, kaj so jim žebli zabili vpricho njih v rakev. Ččeta — tako lep je bil na mrtvaškem odru — ne bodo videli nikdar več. Ostal je pri hiši stari oče, še krepak mož v kljub svojim visokim letom, ki se bližajo že osmemu križu, križu tembolj, ker je pokopal že prej dva sina v najlepših letih: Jožeta in Antona.

Lep je bil pogreb, udeležilo se ga je veliko ljudi v kljub slabemu vremenu; vsi so ga spoštovali kot poštenega cerkovnika, kakor ga ni lahko dobiti.

Dragi Lojz! Hudo nam je po Tebi, ker si šel tako prezgodaj od nas v najlepših letih. Toda Lojz, kaj je naše življenje? Življenje naše vedna je ločitev, življenje naše vedna je selitev.

Lojz! Naj Ti pojejo nebeški zvonovi in kličejo: Pridite še vi za menoj!

Ivan Baloh.

TOMAJ.

Naš občinar g. Josip Kiuder, pd. Odankin, je nevarno obolel, tako da so ga morali odpeljati v bolnišnico. Spoštovani družini želimo, da bi se njen glavar kmalu povrnil zdrav.

**Deseti
brat
zadnji teden
v
predpustu.**

Samski davek plačevati je grenka omožiti se je pa kislja posebno pa sedaj ko je tako pehanje za lirami, da se človeku kar v glavi vrti. Pustna doba zori, zadnji teden gre v klasje in marsikateri stric kakor teta bosta morala vleči dilo, ter počakati zelene pomladi. Jezični snubači, zakonski mešetarji, hodijo vinjeni iz gostilne v krčmo ter skušajo ujeti v jarem sv. zakona tistega, ki slutijo da ima kaj pod palcem. Med take šušmane sem bil zašel tudi jaz in kaj teško sem se otresel te snubaške nadlege. Boljši je da ostanem na veke «ledih», kakor da sem pri živi ženi vdovec. Snubaški obrt je res nevaležno delo katero je v slabo skrupucanem zakonu nešteto-krat zakleto. Nekoč so mi rajni oče povedali tole smešno dogodbico: V temnem lesovju je srečal ropar staro baburo, podobno kakim vedeževalki, ter jo vprašal: «Kam greš stara?» «Veš kam grem?» mu odgovori. «Že devet parov sem ta predpust nagovorila in sedaj grem pa ta desetega.» «Dobro», reče ropar. «Jaz sem pa že devet takih babnic na drugi svet poslal, sedaj bom pa še tebe» in potolkel jo je. Slaba obrt!

Ker želi Pepo v Studenem optirati, sem se odpravil jaz tje doh do divne Adrije, kjer so že gotovo mandeljni v cvetju in bodo kostanji na trgu Svobode skoraj zeleni. V Razdrto sem prišel, ko

je ravno poldne zvonilo, pa kako sem se začudil, da se ljudstvo tako malo zmeni za zvonov glas! Hitro sem se spomnil da so bile bajne od tam one pustne šeme ki so se lanske leto v neki hiši v Bukovju norčevalo iz nekega duhovnika, kar ni za omikance baš lepo. Krenil sem jo čez Zingarco, ali ustrašil sem se ko zagledam. Pepota, upreženega na ročnih kolcah, na katerih je bilo naloženo vse polno mobilije za gostilniško obrt. Matilda je pa zadaj nosila poln jerbas tozadevne «posade», tako da si je vso frizuro zmečkala. «Kam pelješ to šaro?» sem ga vprašal? «V Studeno», mi odgovori, «ker mislim tam otvoriti osmico za vino in pržekotoč». Bravo sem rekel, «glih» tega je še potrebno, da bo cela vas v blagostanju. Menil je, da je tamkaj dosti za služka, ker jim je bajne «Sclabsa» 13 lir pri kubičnem metru na «frohtu zvišala. Podučil sem ga, da je ravno nasprotno. Tudi mi je pravil, da je v Trstu slišal, da je v Studenem vse polno «raubšicev», ki pridno stikajo za divjačino. Rekel sem mu, da ni družega kakor dva volka, katera pa že dve leti zastoj zasledujejo. Vse drugo je sama laž! Ker sem Pepetu resnico povedal se je žalosten nazaj proti Krasu podal. Sedaj moram pa končati, ker me plesni odbor kliče, da raznesem plakate za novi pustni ples, kateri se bode vršil v Grapi.

Premška cerkev.

Slednjič je 6. julija cerkev dozidana do vrha, hvala Bogu! Likof: 10 škafov vina. Streljanje in veselo zvonjenje ves večer do pozne noči. Drugi dan je polovico delavcev-zidarjev odšlo. Odsinjal ni več bilo tolike sile za delo in za vožnjo faranom; toliko bolj pa je stiska mene za denar. O Bog, kako strašno je to — delati tako veliko reč s prazno roko! — Bog povrni mil. škofu, Jerneju, ki so mi v največjih silah večkrat pomagali, ko sem šel kar naravnost k njim, fehtat.

Dne 14. avgusta je dodelan in postavljen «cimper» na cerkev. Tesarji plačani. Dobili so vsega okoli 420 For. — Začeli smo kriti cerkev 16. avgusta. Za to in za druga izvanredna dela, katera niso bila v prvotnem proračunu, se je plačalo mojstru 250 For. posebej. Ko je streha pokrita so zidarji na trdnem, ni se jim bati več dežja, delajo notri oboke i. t. d. Ko pa vidi Furlan, da lastovke in žerjavi beže odtoč, tudi on kopita pobere. Komaj je kupola zaobokana (18. oktobra), v sredi katere je likof bil, — že odidejo drugi dan vsi zidarji razen dveh. 7. novembra je tudi še eden od

téh odšel (polir), in ostal je en sam, da je pomagal altaristu postavljati altar, ki je bil ravno do tehmal zdelan. Prezbitarij (prednji del cerkve) je bil še to leto zlikan, ometan in zrajhan s tem namenom, da se bo koj lahko postavil altar; druga cerkev pa še nič zrajhana.

7. decembra stoji altar, cerkev je dobila okna, je že za silo pozaprta ima za silo vso potrebno pripravo, — in 8. decembra je prvič božja služba v nji. G. trnovski dekan so blagoslovili prezbitarij. Bilo je več duhovnov iz okolice pričujočih. Ofer za cerkev 212 For.

Tako smo tedaj čez zimo zopet imeli božjo službo doma, potem ko smo se poprej vse leto mogli po podružnicah potikati. Prva božja služba je bila namreč dotehmal vselej v grajski kapeli, druga pa se je vrstila po vseh podružnicah. O kaki posebni stiski za denar pa je bila ob 10 h sv. maša pri sv. Katarini; zunaj prižnica in ofer. K ofru so šli okoli kapele, na voglu je stala mizica. Dobro vedoč, da bo ta kapela ob času zidanja cerkve dobro koristila, — sem jo dal popraviti že l. 1865. in je bila blagoslovljena po škofovem privoljenju 22. oktobra tisto leto; poprej namreč je bila čisto zapuščena, — podobna živinskemu hlevu, razkopanemu. V starih časih pa je bila tudi tam večkrat sv. maša, tako kažejo zapisniki.

Po zimi 1867. l. so šli koledniki po kranjski deželi — s privoljenjem deželne vlade (za kar smo prosili) mile darove nabirat za cerkev. Nabralo se je — po odštevskih stroških — nekoliko nad 500 For. Najbolje so darovali Gorenci — okoli 3k. Loke in Kranja. — Drugod bi se bilo tudi kaj več lahko dobilo, ...pa ...kolednik je kolednik!!

Pomladi 22. aprila 1868. l. pridejo zopet zidarji in umaknili smo se spet v grajsko kapelo. Prinjelal je tudi altarist nov tabernakelj, ki ga je zdelal doma za 80 For. (t. j. samo kamen — brez vratice). To leto je šlo spet strašno veliko apna za ometavanje. — Za vso cerkev obe leti je šlo apna nad 1600 centov. Tudi je bilo treba pesek sejati in zbirati. Tri tedno celo še vodo voziti spod hriba, ker bila je suša. Zidarjev je od začetka le 8 — pozneje le 4 in na koncu samo 2. Bilo je to leto različnih delavcev in rokodelcev naenkrat toliko le pri cerkvi: zidarji — altarist — mizarji (pode, vrata) — klamfar — kovač — cegljar, ki je to leto žgal cerkvi opeko za prodajo, — slikar — orglar, ki je orglje vravnal in zopet potšavil — špicar (škri) — glažar — ključavničar — pasar i. t. d. Gipsa je šlo nad 130 centov (a 1 For) cementa pa okoli 90 centov (a 90 kr v Logatcu).

(Dalje.)

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst — Via Arcata 19 — Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko

Tvrda znana po vseh podeželskih sejnih.

Velika izbora.

Prijazna postrežba — Zmerne cene.

tiho poslušala. Široko se mu zazdeha, češ, da je že sit te pridige, potem pa oblastno podrpa po tleh z močno okovanim podplatom, da bi neutrudna svarilka tudi njemu pustila par besed.

«Jera!» oglasi se zategneno in pogleda po strani na peč. A Jera je danes gluha in ropoče dalje. «Jera!» zakliče iznova glasneje in z važnim poudarkom; toda zopet zaman. «Jera! Ali me slišiš?» zahrešči še jedenkrat. Šele sedaj se mu odzove glas iz kota nenavadno ljubeznivo: «No, Šimen, kaj pa je?»

Mož je zadel pravo struno, da je utešil gibčni jezik hudi ženi in se oprostil neusahljivih zabavljič. Jera je bila itak zvedava, kakor vse Evine hčere; sedaj pa, ko jo je pohlevni soprog celó trikrat poklical, in sicer vedno živahneje, bila je uverjena, da bode zvedela nekaj posebnega. «I no, torej vrzi iz ust, kar misliš, da se ne zadaviš!» opomni žena nestrpljivo, ter se nagne naprej, da ji ne uide kaka besedica.

«No, sedaj se pa še norčuj z menoj! Sama za-se skrbi, da se ne zadaviš nad tisto kislico; za-me ni nevarnosti, saj nimam ničesar, da bi vtaknil v usta», nagaja žabar.

«Šimen», miri ga soproga skoro s prosečim glasom, «saj nisem tako hudo mislila. Za-te imam pa tudi še med stējami nekaj, da prigrizneš. Samo povej, kar misliš!»

«Saj ni nič takega», tolaži jo. «Tista gostačeva...»

«Mana? No, kaj je ž njo. Šimen?» prekine mu žena vsa razvneto govor. «Kaj je z Mano? Je pa že zopet...»

«O tebi eno pametno in resnično uganilo», dostavi hitro soprog in se namuzne.

Jera se je vgriznila v ustnice in strašno bi se znosila radi te drzovitosti, da ji ni zvedavost zaklepala ust. «Šimen, povej vendar, kar misliš», prosi še enkrat navidezno mirna. «Ali pa vsaj molči, da

me ne jeziš. Toda večerje ti ne dam.»

«I no, saj pravim», odkriva počasi možak svojo skrivnost, zadovoljen, da je tako dobro spokoril žensko radovednost, pa tudi boječ se za večerjo: «Tam góri v senožeti je Manica pasla krave. Ko sem šel tam mimo, pa je zakričala, na glas: «Ti se motiš!» Jaz sem planil tje k nji in ji pošteno povedal, kdo se moti. Saj pravim, otroci so vsi neumni. In vsa objokana je bila, kar sram jo je bilo.»

Šimen je vedel, da je Jera gostačevi hčeri silno gorka. Zato je porabil ta slučaj kot ščit proti pikrim puščicam, ki so vanj letele. In dobro je pogodil: Vse misli v Jerini glavi so se zasukale proti Manici; tako je bila prijetno presenečena, da v hipu ni vedela, kaj bi rekla. Molčje je obsedela, ko je bilo konec pripovedi, kakor bi želela še kaj takega. Šele čez nekaj časa plane izza peči in prižigaje trsko vsa zamišljena zamrma: «Pa večerjo prinesem!»

Ko je zaprla vrata za seboj, nasmehnil se je Šimen, potegnill nehotě z dlanjo po mizi in siknil: «Njo pa ima v želodcu, se bolj kakor mene. Pa je vendar pošteno deklet!» In skoro mu je bilo žal, da je to povedal.

Jera pa se je sukala pred ognjiščem semtertje in sama ni vedela, po kaj je prišla. «Jezna je, aha; jokala je... hm-hm...» godrnja sama s seboj na pol tiho ter prestavlja kuhinjsko orodje. Naposled odrine pokrov od peči in vzame iz nje možu namenjen lonček. Iz sklednika pa sname najlepšo skledico, da v nji ponudi tečno jedačo. Vrnivši se v hišo, postavi molče luč na mizo in skledo polog nje. Sama pa sede na drugi vogel k mizi ter si menca suhe komolce in zadovoljno pogleduje moža, da mu gre večerja tako v slast. «Vidiš, Šimen, kako skrbim za-te!» pretrga mučni molk in si vije predpasnik okoli roke. «Le vesel bodi, da me imaš!»

(Dalje.)

Gospodarstvo

Dohodek brez izdatkov.

To je dohodek, ki se nam zdi neznamenit, ki pa je v resnici zelo visok in ki je prav lahko in z majhnim trudom dosegljiv. Mislim tu na dohodek vsled boljšega čiščenja živine in vsled zatiranja raznih zajedalcev.

Redki, redki so kmetovalci, ki se zavajajo, kako ugodno učinkuje redno snaženje in uničevanje razne mrčesi na živali. Mnogi vedo sicer, da je dobro čistiti živino, vendar se mnogim živinorejcem ne zdi vredno posvečati tozadnemu delu potrebno pažnjo. So pa celo ljudje, ki so mnenja, da se govedo počuti bolje, ako je n. pr. v zimski dobi pokrito z debelo nalago blata in tudi nekatere gospodinje menijo, da spadajo uši k rednemu razvoju svinj.

Poskusi, praktični in znanstveni, pa so neizpodbitno dokazali, da je vsaka nesnaga živalim v kvar in da povzroča razen mrčes zelo, zelo veliko škodo. Raditega pravi že star pregovor: «Strežba in snaga pol krme odvaga». Žival, ki jo redno čistimo, mnogo bolje in hitreje presnavlja, boljše žre in nam da vsled tega tudi več koristi. Redno čiščenje, odstranjevanje blata in prahu ima izredno poživljalno učivo na delovanje kože, krvnega obtoka in s tem tudi na vse organe.

Poskusnim potom se je n. pr. dognalo, da je pri kravah, katerih niso čistili deset dni, padla mlečnost za 6—10 odst. Ako povprečno mlečnost krave nastavimo z 2000 litri mleka na leto in ako upoštevamo, da se mlečnost vsled zamerjanja čistoče zmanjša povprečno le za 8 odst, znaša pri ceni mleka 60 stotink za 1 liter tozadevna povprečna izguba samo pri eni živali že 96 lir. To je vsota, ki nam da misliti in ki bi jo sicer lahko z majhnim trudom in z rednim snaženjem zaznamovali kot večji letni dohodek.

Še očitnejša pa je korist čiščenja svinj in zatiranja njih uši, ki sesajo živalim kri in jih zadržujejo v rasti in debeljenju. Korist zatiranja uši je natančno in številčno dokazal oskrbnik Wittek. Na podlagi točnega merjenja in tehtanja je pri staležu svinj 7 živali ugotovil, da se je dnevni prirastek na živi teži povprečno pri vsaki živali po izvršenem uničenju uši zvišal za 0,28 kg. Parkratno mazanje z zmesjo masti, olja in žveplenega cveta je torej zvišalo povprečno živo težo ene živali nad 1/4 kg na dan. Vrednost povprečnega večjega prirastka v navedenem slučaju pri ceni 4 L za 1 kg žive teže znaša dnevno 1 liro. To je pri eni živali. Koliko znaša potem to pri vseh živalih in v teku enega celega leta?

Iz vsega tega sklepamo, da je čiščenje in snaženje, katero smatramo često za postransko in nepotrebno opravilo, velikega pomena za zvišanje koristi živali in s tem tudi za zvišanje dohodkov, ki jih v naši nevednosti mnogokrat omalovažujemo in prezremo.

Drevje ob cestah in potih.

Prefekti so dobili od ministrstva navodilo, da pospešujejo sajenje drevja ob občinskih in deželnih cestah in potih. Prefekti so nato dali okoliščinam vsem občinskim načelnikom, da naj prouče to vprašanje in pripravijo tozadevne načrte. Z drevjem naj se posade tudi občinski pašniki in druga gola občinska zemljišča.

Zgornja navodila imajo svoj izvor v težnjah, napraviti Italijo neodvisno glede lesa od inozemstva. Znano je, da uvaža Italija letno za stotine milijonov lir lesa iz Jugoslavije, Avstrije, Čehoslovaške in drugih držav. Če bi bilo v Italiji sami dovolj lesa, potem bi ti milijoni ostali doma in bi prišli v dobro celotnemu gospodarstvu.

Kaj pa bomo sadili ob cestah in potih? Vladna navodila v tem oziru ničesar ne svetujejo, vse zavisi od krajevnih razmer. Ponekod bodo sadili smreke, drugod topole (vlada svetuje topole poseb-

no ob rekah; topoli dajejo surovino za industrijo umetne svile), na dlanj pa je, da se lahko sadi tudi sadno drevje.

V Nemčiji je velika večina cest obsajenih s sadnim drevjem in v marsikaterem delu nemške države pokriva dohodek od sadnega drevja vse stroške za vzdrževanje cest. So pa tudi nemški cestarji večinoma izučeni sadjarji, ki sadno drevje ne samo vsade, temveč tudi negujejo.

Vprašanje je, katero sadno drevje naj vsadimo? V sosedni Jugoslaviji je precej cest obsajenih z jablanami in hruškami. Tudi pri nas raste marsikje sadno drevje ob cestah, a vedno na zasebnem zemljišču. Posebno mnogo je ob cestah v naših Gorah jablan in orehov, na Notranjskem tudi češpelj.

Umljivo je, da ni mogoče dati enotnih navodil za celo deželo hkratu, ker v Gorah je težko kaj drugega saditi kot orehe, jablane in hruške, dočim se v Vipavski dolini sadi lahko tudi orešnje in murve. Na vsak način naj se sadi tisto drevje, ki daje najvišji dohodek.

Pred vojno je avstrijska cestna uprava obsadila precej državnih cest z sadikami sadnega drevja, a pri nas se ti nasadi niso obnesli. Deloma je tičal vzrok v nepravilnem sajenju, deloma ker niso cestarji dreves dovolj negovali, deloma pa tudi, ker so zlikovci pokončali precej dreves. Marsikatero drevo je čez noč izginiilo, še več pa jih je bilo prelomljenih. Na to moramo pri sajenju tudi paziti. Gotovo pa bodo v tem oziru izdane še posebne naredbe in bodo določene stroge kazni.

Zelo važno in najvažnejše vprašanje pa bo, kdo naj sadi, kdo naj neguje, na čigavem svetu naj se sadi in čigav bo pridelek. V tem oziru je več mnenj, a gotovo tudi teh vprašanj ne bo mogoče rešiti po enotnem kopitu. Pri nas bi bilo v tem oziru težko svetovati.

Hamburg. Trgovina, ki gre čez Hamburg, je v primeri zrastle od l. 1913. do 1927. za 120%. Če se je prej peljalo 100 vagonov, se jih zdaj 220. Trst ima pa l. 1927. nekako iste številke kot l. 1913., še nekaj nižje.

Tajništvo in naša pošta.

Metlikovec Josipina, Volčji grad 63. Vaši prošnji manjka še izpričevalo o pristojnosti za vašega moža. Finančna intendantca bo sama pisala po dokument. Potem boste klicani na konkordat. Prošnja ima številko 17646. Requis. reg. C.

Rolih Pavla, Drskovče 5 in Zele Uršula, Drskovče 23. Vse odvisi od tega, kdaj ste prošnjo vložili. Zakon namreč določa, da teče pokojnina od 1. dneva v mesecu, ki sledi mesecu, v katerem ste prošnjo vložili.

Zadnik Ivan, Velike Loče. Pisati nam morate bolj jasno: Na koga je pisana prošnja na Ivana ali na Josipo Zadnik?

Ozebek Franc, Zakraj 82. Vse prošnje glede zaostalega izplačila vojnih ali begunskih podpor je tržaška prefektura odposlala oktobra meseca l. 1926. italijanskemu poslanstvu na Dunaj, da jih izroči avstrijski vladi. Z reševanjem prošenj gre počasi. Pomisliti morate, da je takih prošenj s prošnjami glede vojnih rekvizicij vred okoli 300.000. Pri nas se sedaj ne da nič napraviti, kor odvisi rešitev od avstrijske vlade.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

VELIKO POSESTVO pri Ajdovščini s hišo in zemljiščem se prodaja. Pojasnila pri upravi «Mali lista».

LESA PRODAM 5 vagonov debelega hrastovega, nekaj bukovega in češnjevga, po nizki ceni. **Andrej Ambrožič, Barka 49, P. Cave Auremiane.**

Tipografia Fratelli Mosetti - Trieste.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah je odprl ambulatorij v Gorici, Via Garibaldi II (prej Teatro.) Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop.

Slamoreznice

in več sto raznovrstnih nožev (klinj) za slamoreznice. Velika izbira modernih PLUGOV svetovnoznane tovarne EBERHARDT. Jamči se za dobro in lahko oranje vsakega pluga; na željo se da plug tudi na poskušnjo. — V zalogi imam tudi obračalne pluge.

Matija Valenčič, Ribnica s. St. Peter na Krasu.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

(Podruž. Sv. Mar. Magd. zgor. šte. 1.)

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje više kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangeljski cerkvi) - Shranite naslov!

POZOR!

Velika zaloga mrtvaških oprem I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod.

I. Saksida - Dornberg 3.

Zobozdravnik

dr. Sarđoč D.

ordinira

v Trstu

via M. R. Imbriani 16 III

(Prej via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7.

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las. Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellonovich, lastnik F. Bollafio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carducci 9 pri Fiegel.

Ljubljanska kreditna Banka

Podružnica v Trstu: Via XXX Ottobre II

- Glavnica in rezerva Dinarjev -
60.000.000.

CENTRALA V LJUBLJANI

- Glavnica in rezerva Dinarjev -
60.000.000.

Telefon 5-18, 22-18

Telefon 5-18, 22-98

Obreštuje vloge na vložnih knjižicah po 4 1/2% na tekočih računih po 5% vezane vloge po dogovoru. — Prejema DINARJE na tekoči račun in jih obreštuje po dogovoru. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

PODRUŽNICE:
GORICA, Brežice, Celje,
Cernomelj, Kranj,
Maribor, Metković, Novi
Sad.

Naprikladnejša zveza z
Jugoslavijo

PODRUŽNICE:
Novo Mesto, Ptuj, Rakek,
Sarajevo, Slovenj-gradec,
Split, Šibenik Sezonska eks-
pozitura: Rogaska Slatina.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINSICH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. - Slovencem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zajamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Zima prikima
ptičke spodi.
Do Forcessina
človek hiti.

Kdor zmrzovati
noče v noge,
hitro nabavi
čevlje nove.

Cena je prava,
dobro blago.
Vsi Forcessinu
hvalo dajó.